

відкритого навчального середовища Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук України. Координатор Офісу підтримки вченого.

Наукові інтереси: імерсивні технології, штучний інтелект, хмарні технології, відкрита наука, кібербезпека.

ПОЛЯЩЕНКО Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу технологій відкритого навчального середовища Інституту цифровізації освіти Національної академії педагогічних наук.

Наукові інтереси: імерсивні технології, електронна бібліотека, електронна енциклопедія.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

SUKHICH Alisa Serhiivna – Candidate of Pedagogical Sciences, senior researcher of the open

educational environment technology department of the Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine. Coordinator of the Scientist Support Office.

Scientific interests: immersive technologies, artificial intelligence, cloud technologies, open science, cyber security.

POLYASCHENKO Iryna Mykolaivna – Candidate of Pedagogical Sciences, senior researcher of the open educational environment technology department of the Institute for Digitalization of Education of the National Academy of Pedagogical Sciences.

Scientific interests: immersive technologies, electronic library, electronic encyclopedia.

Стаття надійшла до редакції 10.10.2024 р.

УДК 793.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-284-288

ФЕДОТОВА Яна Петрівна –

викладач сучасного бального танцю,

балетмейстер, вчитель хореографії

Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

ORCID: [https:// orcid.org/0009-0005-0199-7038](https://orcid.org/0009-0005-0199-7038)

e-mail: paniyanawork@gmail.com

РОЛЬ ХОРЕОГРАФІЇ В КУЛЬТУРНІЙ СПАДЩИНІ УКРАЇНИ

У науковій статті розглянуто та теоретично обґрунтовано роль хореографічного мистецтва, а саме народного танцю в культурній спадщині українського народу. Показано суттєву роль ансамблів народного танцю України в збереженні та популяризації найкращих хореографічних творів, які входять в скарбницю танцювального фольклору України, в яких відображено побут, весільні та календарні обряди, звичаї, традиції, зміна пор року, національно-патріотична та військова тематика. Розглянуто репертуар аматорських та професійних ансамблів народного танцю України, в яких збережено найкращі зразки культурної спадщини українського народу: Ансамблю пісні і танцю «Галичина» (балетмейстер Я. Чуперчук), Заслуженого ансамблю танцю України «Юність» (балетмейстер М. Ваньковська), Закарпатського ансамблю пісні і танцю (балетмейстер К. Балок), Національного академічного ансамблю танцю імені П. Вірського (балетмейстер П. Вірський).

У статті розкрито джерела народного танцю. Визначено, що народний танець виник з глибин народної творчості багатьох поколінь, розвивався та виконувався в побуті на основі народних традицій. Український народ зберіг свою національну культуру, краці народні танці. Культурні традиції багатьох поколінь є фундаментом, на якому оновлюється народно-сценічний танець. Виявлено, що краці хореографічні твори необхідно реставрувати, записувати, обробляти та передавати наступним поколінням фольклористам та балетмейстерам та оформляти в архівні джерела.

Виокремлено особливості народного танцю та його роль у збереженні культурної спадщини України (символізм, обрядовість, збереження та передача культурних традицій, посилення національної ідентичності, національно-патріотичне виховання, синкретизм хореографічного мистецтва).

Результати теоретичного матеріалу наукового дослідження зможуть допомогти балетмейстерам та збирачам танцювального фольклору примножити скарбницю культурної спадщини України та популяризувати найкращі хореографічні твори через творчу діяльність та розширення репертуару ансамблів народного танцю різних регіонів України.

Ключові слова: хореографія, культурна спадщина, народно-сценічні танці, ансамблі народного танцю, танцювальні традиції, танцювальний фольклор.

FEDOTOVA Yana Petrivna -

teacher of modern ballroom dance,

ballet master, choreography teacher

Kharkiv National Pedagogical University

named after H.S. Skovorody

ORCID: [https:// orcid.org/0009-0005-0199-7038](https://orcid.org/0009-0005-0199-7038)

e-mail: paniyanawork@gmail.com

THE ROLE OF CHOREOGRAPHY IN THE CULTURAL HERITAGE OF UKRAINE

The scientific article examines and theoretically substantiates the role of choreographic art, namely folk dance, in the cultural heritage of the Ukrainian people. It shows the significant role of folk dance ensembles of Ukraine in preserving and popularizing the best choreographic works included in the treasury of dance folklore of Ukraine, which reflect everyday life, wedding and calendar rituals, customs, traditions, change of seasons, national-patriotic themes, military themes. The repertoire of amateur and professional folk dance ensembles of Ukraine, which have preserved the best examples of the cultural heritage of the Ukrainian people, is considered: Song and Dance Ensemble «Galichina» (choreographer Ya. Chuperchuk), Honored Dance Ensemble of Ukraine «Yunost» (choreographer M. Vankovskaya), Transcarpathian Song and Dance Ensemble (choreographer K. Balok), National Academic Dance Ensemble named after P. Virsky (choreographer P. Virsky).

It was determined that the folk dance arose from the depths of the folk creativity of many generations, developed and was performed in everyday life on the basis of folk traditions. The Ukrainian people have preserved their national culture, the best folk dances. Cultural traditions of many generations are the foundation on which folk stage dance is updated. It was found that the best choreographic works need to be restored, recorded, processed and passed on to the next generations of folklorists and ballet masters and made into archival sources.

The peculiarities of folk dance and its role in preserving the cultural heritage of Ukraine (symbolism, rituals, preservation and transmission of cultural traditions, strengthening of national identity, national-patriotic education, syncretism of choreographic art) are highlighted.

The results of the theoretical material of scientific research will be able to help choreographers and collectors of dance folklore to increase the treasury of cultural heritage of Ukraine and popularize the best choreographic works through creative activity and expansion of the repertoire of folk dance ensembles of different regions of Ukraine.

Key words: choreography, cultural slaughter, folk stage dances, folk dance ensembles, dance traditions, dance folklore.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Хореографічне мистецтво України зберегло багату культурну спадщину минулого як найважливішу скарбницю українського народу. Народно-сценічний танець є джерелом національної культури. Дослідження джерел українського народного хореографічного мистецтва, та визначення його ролі в культурній спадщині народу допоможе розкрити шляхи його розвитку, та зрозуміти й оцінити особливості модифікації народного танцю на сучасному етапі розвитку.

Український народно-сценічний танець, діючи як природний фактор, зберігає і накопичує духовну культуру української нації, формує національно-патріотичний світогляд молоді, зберігає та розвиває духовно-моральні цінності українського народу, що зазначено в «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки».

Актуальність проблеми дослідження пов'язана з пошуком шляхів збереження та примноження культурної спадщини українського народу через діяльність професійних та аматорських ансамблів народного танцю, які мають у своїй скарбниці високохудожні хореографічні твори з історії українського народу, його побуту, звичаїв, обрядів, культурних традицій.

Вивчаючи український танцювальний фольклор, та включаючи його в хореографічні твори ансамблів народного танцю, балетмейстери зберігають та примножують культурну танцювальну спадщину та формують національно-патріотичну свідомість вихованців хореографічних ансамблів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукової літератури з теми статті останніх років показав, що дослідниця К. Балок (1988) у праці «Мої роси і зорі» вивчала танцювальний фольклор Буковини і Закарпаття та зробила записи народних танців цих регіонів України. Науковці В. Марущак (2005), Ю. Марко (2005) вивчали особливості успадкування локальних традицій хореографічного фольклору Північної Буковини. Дослідниця Т. Благова (2014) розглядала проблему розвитку українського народно-сценічного танцю в діяльності професійних вокально-хореографічних колективів ХХ століття та зазначила специфіку відображення в народних танцях українських культурних традицій Творчу діяльність П. Вірського розглянув мистецтвознавець Ю. Станішевський (1962). Творчу діяльність балетмейстерів ансамблів народного танцю Буковини, сюжетну лінію їх хореографічних творів на матеріалі українських обрядів, звичаїв, традицій досліджували Д. Демків (2001), О. Бігус (2010), М. Пупченко (2007), Т. Сулятицький (2007), Я. Мура-

ховський (2007). Проблему ролі хореографічного мистецтва в культурній спадщині Буковинського регіону України розглядали К. Балок (1988), Л. Помарянский (2007).

Досліджуючи різні аспекти народного танцю А. Гуменюк (1962) виявив наступні джерела його виникнення: трудову діяльність; природно-кліматичні умови життя; життєвий устрій народу, його звичаї, мораль, етику, вірування; сферу домашнього господарства. С. Куценко (2019) досліджував хореографічний фольклор України як засіб відродження національної культури суспільства.

Викладення основного матеріалу дослідження. Хореографічне мистецтво на сьогоднішній час має велике значення в культурній спадщині українського народу. Балетмейстери Д. Ластівка, Г. Асенькова, Г. Дихта, К. Балок, В. Гнатюк збирали унікальні зразки танцювального фольклору Буковини як безцінну джерельно-фундаментальну базу подальшого розвитку сценічно-хореографічної культури та важливу складову культурної спадщини цього регіону України.

Таким чином, необхідно уточнити визначення поняттям «спадщина» та «культурна спадщина». «Спадщина» – це властивість, те що передається у спадок, передається від попередніх поколінь (Вікіпедія).

«Культурна спадщина» – це сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини, результат духовної та матеріальної діяльності (Вікіпедія). Одним із об'єктів збереження культурної спадщини є ансамблі народних танців України, які зберігають найкращі зразки хореографічних творів різних поколінь балетмейстерів. Культурна спадщина складається з культури, цінностей та традицій. Культурна спадщина передбачає спільний зв'язок, нашу приналежність до українського народу. Вона представляє нашу історію, нашу ідентичність; наш зв'язок з минулим, з нашим сьогоднішнім і майбутнім. Духовна культурна спадщина включає в себе виконавське мистецтво, до якого належить хореографічне мистецтво.

Танцювальна культурна спадщина є процесом відбору: процесу пам'яті та забуття, який характеризує процес вибору того, які хореографічні твори є гідними збереження для майбутніх поколінь, а які ні.

Найбільш яскраво танцювальна культурна спадщина України репрезентована в репертуарі професійних та аматорських ансамблів народного танцю України.

Сучасні ансамблі народного танцю України є: основними важелями реставрації та популяризації

культурної спадщини (збереження та популяризації високохудожніх творів, які побудовані на матеріалі календарних, сімейних, шлюбних обрядів); свідчать про жанрове розмаїття хореографічних творів; у сценічних формах спостерігається вмiле поєднання автентики, багатих фольклорних традицій з новими сценічними формами.

Такі хореографічні композиції не тільки сприяють розвитку творчих здібностей дітей, молоді, але й формують у них повагу до танцювальних традицій, календарних обрядів та власної історії.

Таким чином, розглянемо танцювальні композиції, які побудовані на матеріалі українського народного танцю і є частиною культурної спадщини України.

Цікавою є хореографічною вистава «Зглянься Роде» балетмейстера М. Ваньковської з репертуару заслуженого ансамблю танцю України «Юність», в якій показано літній обряд на свято «Івана Купала». На початку літа, коли природа досягає розквіту, у ніч на Івана Купала, що поєднується з дохристиянським святом Русалій, молодь водить у лісі, або над річкою обрядові ігри хороводного характеру. Дівчата в часи купальних ігор переодягаються в русалок, кладуть на голови вінки, перев'язують з перевеслом з трави, перескакують через вогонь, ніби віддаючись «Купалові», та кидають на воду вінки. Також дівчата гадають на майбутнього нареченого. У деяких селах України ще й досі є дохристиянський звичай, в якому дівчата на Купала ставлять ляльку опудало Марену, співаючи, танцюють кругом неї і кидають у воду (Кученко, 2019).

Культ сонця займав провідне місце в купальських ігрищах: в колових хороводах, стрибанні через вогнище, імпровізаційних танцях біля вогнищ, в плетінні вінків. Багато атрибутів цього свята являли собою коло, що символізує сонце. Обряди свята Купала мали театральне дійство, яке насичене музичим та танцювальних фольклором.

До культурної спадщини українців можна віднести зображення образу Мавки в творі балетмейстера П. Вірського «Хміль» з репертуару Національного академічного ансамблю танцю імені П. Вірського. В композиції зображено молодих парубків, які прогулюються в лозі хмелю та знаходять прекрасну дівчину, яка є Мавкою. Цей хореографічний твір демонструє віру українців в потойбічні сили, в міфічні образи.

Балетмейстер Закарпатського ансамблю пісні і танцю К. Балог у праці «Мої роси і зорі» дослідила танцювальний фольклор Буковини та Закарпаття і зробила записи народних танців цих регіонів для подальшого збереження та популяризації культурної спадщини серед сучасної молоді та поставила такі народно-сценічні танці: «Бубнарський», «Вівчарі на полонині» (Балог, 1988).

Дослідниця Т. Повалій у посібнику «Теорія та методика викладання українського народного танцю» у розділі «Танцювальне мистецтво Буковини» зробила запис композицій К. Балок «Бубнарський» та «Вівчарі на полонині». *Бубнарський* – цей народний танець побутує в селі Великий

Раковець, коріння його сягає ХІХ століття. Виконавці під час танцю під удар бубну беруться за руки й танцюють, не роз'єднуючи їх, до фінального удару інструменту до кінця композиції. Своєрідні притупи, підскоки, положення рук надають танцю старовинного відтінку. Танець танцюють 8 пар, які рухаються по колу, лінією, півколом (Повалій, 2015).

Вівчарі на полонині – це гуцульський народний танець, в якому використано фольклор Рахівського району. В цій місцевості урочисті проводи вівчарів на полонину сали звичаєм – радісним святом вшанування людей праці. Вівчарі перебувають на полонині усе літо. У хореографічній мініатюрі відтворено сцену з їхнього життя, де до вівчарів прийшли у гості подружки та принесли новини та гостинці. Своєрідного колориту танцю надають костюми та реквізити: колиба, де сплять вівчарі, кошара – місце куди на ніч заганяють овець, тайстри – торби з вишивкою, гуні – накладки з овечої шкіри й батоги та трембіта – музичний інструмент (Повалій, 2015). У хореографічній композиції показано світанок, звук трембіти старого вівчара і починається парубоцький жартівливий танець, потім масовий танець разом з дівчатами.

Велике значення у фольклорній спадщині України займають сімейно-побутові обряди, святкові гуляння. Які вирізнялися великою кількістю пісень і танців.

Цікавою вокально-хореографічною композицією на матеріалі буковинського народного танцю є «У неділю на подвір'ї», яка описана О. Голдрічем у книзі «Хореографія. Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю». У неї розповідається про молодь буковинського села, як вона проводить час у святкові дні, показані сімейні обряди українців. Танець виконує вісім пар дівчат з хлопцями (Голдріч, 2006).

Особливого значення в культурній спадщині України мають танці на героїко-патріотичну тематику В. Авраменко «Гонта», П. Вірського «Запорожці», «Ми пам'ятаємо», «Червона калина», «Гопак», Я. Чуперчука «Гей браття опришки».

Так, наприклад, в Ансамблі пісні і танцю «Галичина» (м. Львів) в постановці «Гей браття опришки» балетмейстера Я. Чуперчука розкрито образи воїнів-гуцулів опришків, які були учасниками селянського повстанського руху в Галичині, Буковині та на Закарпатті. Зброєю опришків були топірці (сокирка), на яких вони присягали захищати Батьківщину. Цей реквізит у танці посилює героїчний образ, характер і манеру чоловіка воїна (Демків, 2001).

В українському народно-сценічному танці «Гонта» поставленого балетмейстером В. Авраменко показано клятву запорожця зброєю на вірність рідній землі, тобто ритуал військової присяги. «Гонту» танцюють один або декілька хлопців з шаблями у руках, інколи кожен з виконавців танцює з двома шаблями. Танцюристи у войовничих образах, виражають у танці силу, спритність, вміння володіти зброєю, почуття особистої гідності та шляхетності.

Виконуючи танці на героїко-патріотичну тематику у нових історичних умовах, можна зазначити, що вони несуть колишні художні образи, поєднуючи покоління і будучи живим свідком зв'язку епох.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок напрямку. Необхідно зазначити, що народний танець виник з глибин народної творчості багатьох поколінь, розвивався та виконувався в побуті на основі народних традицій. Український народ зберіг свою національну культуру, кращі народні танці. Культурні традиції багатьох поколінь є фундаментом, на якому оновлюється народно-сценічний танець. Його кращі хореографічні твори необхідно реставрувати, записувати, обробляти та передавати наступним поколінням фольклористам та балетмейстерам та оформляти в архівні джерела.

Таким чином, можна виділити характерні особливості народного танцю та його роль у збереженні культурної спадщини України.

- *Символізм.* Багато народних танців мають глибокий символічний зміст, відображаючи вірування, історичну пам'ять та культурні ідеали українського народу, наприклад твори «Різдва візерунки», «Хміль».

- *Обрядовість.* Деякі народні танці побудовані на матеріалі ритуалів та обрядів українського народу, які передаються з покоління в покоління, зберігаючи культурну спадщину. Обрядові танці є невід'ємною частиною календарних свят українців, виконуючи важливі соціальні, культурні та духовні функції. Вони допомагають зберігати історичну пам'ять, культурні традиції, передавати танцювальну спадщину та культурні цінності, слугують засобом згуртування учасників хореографічних колективів. Наприклад композиції «Івана Купала», «Гаївки».

- *Збереження та передача культурних традицій.* Хореографічні твори, які побудовані на матеріалі сімейних, календарних, весільних обрядів українців є засобом збереження та передачі культурних традицій. Через участь у святкових обрядах в хореографічних творах молоде покоління засвоює знання про танцювальну культуру, історію, вірування та цінності власного народу. Це сприяє збереженню культурної ідентичності та спадщини. Наприклад твори: «Веснянки», «Метелиця».

- *Посилення національної ідентичності.* Участь ансамблів народного танцю України в національних святах, таких як День Незалежності, День захисника Вітчизни, відіграють важливу роль у формуванні та посиленні національної ідентичності. Вони дозволяють учасникам хореографічних колективів показати в танцях патріотизм, вагомість національної ідеї, зміцнити національну єдність. Такими є народні танці: «Гопак», «Ми з України».

- *Національно-патріотичне виховання.* Важливим завданням виховання сучасної молоді є національно-патріотичне та героїко-патріотичне виховання, яке зазначено в «Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки». Народний танець зберігає і накопичує духовну культуру української нації, формує

національно-патріотичний світогляд молоді, зберігає та розвиває духовно-моральні цінності українського народу. Наприклад танці «Козачок», «Гонта», «Ми запорожці».

- *Синкретизм хореографічного мистецтва.* Хореографічне мистецтво у поєднанні з іншими видами мистецтва в культурно-освітньому просторі України моделює особистість, сприяє розвитку емоційної сфери, естетичної культури, моральних норм, розширює її пізнавальні інтереси з історії танцювального фольклору України, її культурної спадщини.

Зазначимо, що представлені теоретичні положення наукової статті можуть бути використані фольклористами, балетмейстерами при реставрації, створенні, модифікації та популяризації найкращих українських народних танців зі скарбниці культурної спадщини України.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Балог К. Ф. Мої роси і зорі / літ. запис В.А. Качкана. Ужгород: Карпати, 1988. 59 с.
2. Бігус О. Сучасна фестивальна народна творчість у Прикарпатті. Актуальні питання культурології: альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології у 2-х т. Рівне: РДГУ., 2010. № 10. Т. 2. С. 173-177.
3. Бігус О. Сучасний стан народно-сценічного хореографічного мистецтва Прикарпаття. Українська культура XXI століття: стан, проблеми, тенденції: матеріали всеукр. наук.-теоретич. конф. Київ: КНУКіМ. 2010. С. 94-96.
4. Благова Т. Розвиток українського народно-сценічного танцю в діяльності професійних вокально-хореографічних колективів ХХ століття. Вісник Львівського університету. Мистецтво. 2014. № 14. С. 125-130.
5. Годовський, В. М., Маркевич, Л. А. (2003). Народне танцювальне мистецтво України. 2003. Частина, 1, 32 с.
6. Голдріч О. Хореографія. Посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. Львів: СПОЛОМ, 2006. 172 с.
7. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво України. Київ: Академія наук Української РСР, 1962. 360 с.
8. Демків Д. Ярослав Чуперчук: феномен гуцульської хореографії: Нарис, спогади, фотоматеріали / Вступ. ст. Р. Кирчіва. Коломия: Вік, 2001. 168 с.
9. Дописувач Вікіпедія, «Культурна спадщина» Українська Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (Переглянуто 20 жовтня, 2024).
10. Куценко С. Хореографічний фольклор України як засіб відродження національної культури суспільства. Народознавчі зошити. 2019. № 4 (148), С.861-866.
11. Марущак В., Марко Ю. Успадкування локальних традицій хореографічного фольклору Північної Буковини: методичні рекомендації. Чернівці, 2005. 81с.
12. Островська К.В. Український народно-сценічний танець у системі професійної освіти. *Культура України*. 2010. № 30, 2010. С. 187-194.
13. Повалій Т.Л. Теорія та методика викладання українського народного танцю: навч. посібник для студентів факультетів мистецтв пед. університетів: Сумський державний пед. унів. ім. О.Макаренка. Суми: СПДФО Повалій К.В., 2015. 250 с.
14. Поморянський М.А., Мураховський Я.П., Сулятицький Т.В., Пупченко М. Г. Буковинський танець. Чернівці: Букрек, 2007. 232с.
15. Стасько Б., Марусик Н. Митці народної хореографії Прикарпаття: посібник для студентів

хореографічних відділень мистецьких вищих навчальних закладів. Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2009. 164 с.

16. Стасько Б., Марусик Н. Роман Гарасимчук та його автентичні «Танці гуцульські»: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: ПНУ імені В. Стефаника. 2010. 284 с.

17. Станішевський Ю. П. П. Вірський. Київ, Музична Україна. 1962. 124 с.

18. Стратегія національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016-2020 роки: затв. указом Президента України від 13.10.2015 № 580/201549. База даних «Законодавство України»; Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015> (Переглянуто 20 жовтня, 2024).

REFERENCES

1. Baloh, K. F. (1988). *Moi rosy i zori* [My dewes and stars] / lit. zapys V.A. Kachkana. Uzhhorod: Karpaty, 59 s. [in Ukrainian]

2. Bihus, O. (2010). *Suchasna festyvalna narodna tvorchoist u Prykarpattii* [Modern festival folk art in Prykarpattia]. Aktualni pytannia kulturolohii: alm. nauk. t-va «Afina» kaf. kulturolohii u 2-kh t. Rivne : RDHU., № 10. T. 2. S. 173-177. [in Ukrainian]

3. Bihus, O. (2010). *Suchasnyi stan narodno-stsenichnoho khoreorafichnoho mystetstva Prykarpattia* [The current state of the folk and stage choreographic art of Prykarpattia]. *Ukrainska kultura KhKhI stolittia: stan, problemy, tendentsii: materialy vseukr. nauk.-teoretych. konf. Kyiv* : KNUKiM. S. 94-96. [in Ukrainian]

4. Blahova, T. (2014). *Rozvytok ukrainskoho narodno-stsenichnoho tantsiu v diialnosti profesiinykh vokalnokhoreorafichnykh kolektyviv XX stolittia* [The development of Ukrainian folk stage dance in the activities of professional vocal and choreographic groups of the 20th century]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Mystetstvo*. № 14. S. 125–130. [in Ukrainian]

5. Hodovskiy, V. M., Markevych, L. A. (2003). *Narodne tantsiuvalne mystetstvo Ukrainy* [Folk dance art of Ukraine]. *Chastyina*, 1, 32 s. [in Ukrainian]

6. Holdrych, O. (2006). *Khoreografia* [Choreography]. *Posibnyk z osnov khoreorafichnoho mystetstva ta kompozytsii tantsiu*. Lviv: SPOLOM, 172 s. [in Ukrainian]

7. Humeniuk, A. (1962). *Narodne khoreorafichne mystetstvo Ukrainy* [Folk choreographic art of Ukraine]. *Kyiv: Akademiia nauk Ukrainkoi RSR*, 360 s. [in Ukrainian]

8. Demkiv, D. (2001). *Yaroslav Chuperchuk: fenomen hutsulskoi khoreorafii: Narys, spohady, fotomaterialy* [Yaroslav Chuperchuk: the phenomenon of Hutsul choreography: Essay, memories, photo materials] / Vstup. st. R. Kyrchiva. *Kolomyia: Vik*, 168 s. [in Ukrainian]

9. *Dopysuvach Vikipediia, «Kulturna spadshchyna»* [cultural heritage] *Ukrainska Vikipediia*. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki> (Perehliano 20 zhovtnia, 2024). [in Ukrainian]

10. Kutsenko, S. (2019). *Khoreorafichni folklor Ukrainy yak zasib vidrozhennia natsionalnoi kultury suspilstva* [Choreographic folklore of Ukraine as a means of

reviving the national culture of society]. *Narodoznavchi zoshyty*. № 4 (148), S. 861-866. [in Ukrainian]

11. Marushchak, V., Marko Yu. (2005). *Uspadkuvannia lokalnykh tradytii khoreorafichnoho folkloru Pivnichnoi Bukovyny: metodychni rekomendatsii* [Inheritance of local traditions of choreographic folklore of Northern Bukovyna: methodical recommendations]. *Chernivtsi*, 81s. [in Ukrainian]

12. Ostrovska, K.V. (2010). *Ukrainskyi narodno-stsenichni tanets u systemi profesiinoi osvity* [Ukrainian folk stage dance in the professional education system]. *Kultura Ukrainy*. № 30, S. 187-194. [in Ukrainian]

13. Povalii, T.L. (2015). *Teoriia ta metodyka vykladannia ukrainskoho narodnoho tantsiu: navch* [Theory and methodology of teaching Ukrainian folk dance: teaching]. *Posibnyk dlia studentiv fakul'tetiv mystetstv ped. universytetiv: Sumskyi derzhavnyi ped. univ. im. O. Makarenka*. Sumy: SPDFO Povalii K.V., 250 s. [in Ukrainian]

14. Pomorianskyi, M. A., Murakhovskiy, Ya. P., Suliatskyi, T. V., Pupchenko, M. H. (2007). *Bukovynskiy tanets* [Bukovyna dance]. *Chernivtsi: Bukrek*, 232 s. [in Ukrainian]

15. Stasko, B., Marusyk, N. (2009). *Myttsi narodnoi khoreorafii Prykarpattia: posibnyk dlia studentiv khoreorafichnykh viddilen mystetskykh vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Artists of folk choreography of Prykarpattia: a guide for students of choreographic departments of art higher education institutions.]. *Ivano-Frankivsk: Vydavnycho-dyzainerskyi viddil TsIT*, 164 s. [in Ukrainian]

16. Stasko, B., Marusyk, N. (2010). *Roman Harasymchuk ta yoho avtentychni «Tantsi hutsulski»* [Roman Garasymchuk and his authentic «Hutsul Dances»]: *navchalno-metodychnyi posibnyk*. Ivano-Frankivsk: PNU imeni V. Stefanyka. 284 s. [in Ukrainian]

17. Stanishevskiy Yu. (1962). P.P. Virskiy [P.P. Virsky]. *Kyiv, Muzychna Ukraina*. 124 s. [in Ukrainian]

18. *Stratehiia natsionalno-patriotychno vykhovannia ditei ta molodi na 2016-2020 roky* [Strategy of national-patriotic education of children and youth for 2016-2020]: *zativ. ukazom Prezydenta Ukrainy vid 13.10.2015 № 580/201549*. *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy»; Verkhovna Rada Ukrainy*. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580/2015> (Perehliano 20 zhovtnia, 2024).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ФЕДОТОВА Яна Петрівна – викладач сучасного бального танцю, балетмейстер, вчитель хореографії Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди.

Наукові інтереси: роль хореографії в культурній спадщині України.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

FEDOTOVA Yana Petrivna - teacher of modern ballroom dance, ballet master, choreography teacher Kharkiv National Pedagogical University named after H.S. Skovoroda.

Scientific interests: the role of choreography in the cultural heritage of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 28.09.2024 р.

УДК 378.011.3-051:78

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-216-288-293

ЦАРЕНКО Владислав Андрійович –

аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти, Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6868-1808>

e-mail: moto.skripach96@gmail.com